

Parter. Jeg tror altsaa ikke, at man skal bestræbe sig for at gaa videre i Retning af Frasalg af Skolernes Jord. Men endogsaa Haverne har man begyndt at fratage Lærerne. Det er ikke sjældent, man paa Opslag om Embederne læser disse Ord: for Afsavn af Have 20 Kr. Og saa byder man en Lærer eller Lærerinde 20 Kr. for en Have, han maaske kunde have Gavn og Glæde af for hundrede, ja Hundreder af Kroner. Jeg siger her: det burde ikke finde Sted, lad dog i det mindste Lærerne som Lærerinderne faa Lov til at have en Have, hvori de kan søge Vederkvælgelse efter de lumre Skoletimer.

Alle disse uheldige og bagvendte Forhold kunde, synes det mig, ogsaa opfordre til at tage Skolereformen op til Drøftelse her i Rigsdagen. I saa Henseende slutter jeg mig til det ærede Medlem fra Nørre-Sundby (Nørgaard). Jeg er i Principet enig i den Betragtning, at Lærerne bør fritages for alle kirkelige Forretninger, medmindre det er Forretninger, der ligger udenfor Skoletiden, og som de frivilligt paatager sig. Men saa længe man bibeholder Landsbylærernes kirkelige Forpligtelser, Forpligtelser, der hviler trykkende paa mange, og som mange ønsker sig fri for, saa længe synes jeg, man ogsaa i Købstæderne skal lade Lærerne beholde de faa vellønnede kirkelige Bestillinger, der findes. Jeg tænker her paa et ganske bestemt Tilfælde. I Holbæk har man som i de fleste andre Provinsbyer i mangfoldige Aar haft Kantorembudet beklædt med en af Byens Lærere, og ved sidste Vakance i Embedet indstillede, saa vidt jeg ved, baade Skolekommission og Byraad, at denne Ordning skulde bibeholdes, men Menighedsraadet indstillede noget andet, det undte ikke Læreren det Ben, og saa vidt jeg har forstaaet, mener den højtærede Kirkeminister at burde være Menighedsraadet følgende i denne Henseende og mener ikke at kunne fravige dets Indstilling. Hvis dette er rigtigt — jeg tror ikke, der foreligger Afgørelse i Sagen endnu —, maa jeg meget beklage det. De usselt lønnede kirkelige Bestillinger tvinger man Lærerne til at røgte, de vellønnede vil man tage fra dem.

Jeg vil takke den højtærede Finansminister for det lille Lovforslag, han fremsatte her i Tinget forleden Dag om et Fjerdingaars Efter-Indtægt for Tjenestemænds efterladte. Det er en af disse Smaalapper paa det sociale Klædebon, om hvilke man kan sige, at de pynter ikke, men med Hensyn til hvilke man paa den anden Side altid har den tilfredsstillende Følelse, at de varmer saa langt, som de naar. Men maa jeg atter

her udtale en Beklagelse, nemlig over, at Læreren ikke er taget med. Jeg hørte nok, at Finansministeren henviste til, at man for Lærerenkens Vedkommende var ved at anstille nogle Undersøgelser. Maaske jeg heraf har Lov til at slutte, at naar disse Undersøgelser — forhaabentlig hurtigt — bliver tilendebragt, der da maa blive fremsat lignende Lovforslag for Lærerenkens Vedkommende, de trænger saa vist i samme Grad som de andre dertil. For Resten vil jeg angaaende Lærerenkerne i Almindelighed sige, at det er en Klasse Mennesker i vort lille Land, som lever under de alleruleste Vilkaar. Disse gamle Kvinder paa i Regelen 60—70—80 Aar oppebærer af det offentlige Pensioner paa 2—300 Kr., og dertil kommer den Overlevelserente eller Livsforsikring, som deres Mand har sikret dem, saaledes at deres Indtægt i det hele varierer mellem fra 3—400 Kr. til 6—700 Kr. Hvis det er Enker efter Købstadlærere, som har siddet i forholdsvis bedre Embeder, navnlig hvad Pensioneringen angaar, kan de komme lidt højere op. Men for saadanne gamle Enker, der saa godt som allesammen er fuldstændig ude af Stand til at tjene det allerringeste, og hvoraf mange ikke en Gang kan passe sig selv, men maa have Hjælp, er det ganske umuligt at leve af disse 4—5—6—700 Kr. Hvorledes klarer disse Mennesker sig da i Dyrtiden? Ja, de klarer sig ved Understøttelser fra private eller fra Legater, Hjælpekasser eller Fattigvæsenet. Jeg vil henstille til den højtærede Undervisningsminister at tage under Overvejelse, under alvorlig og indgaaende Overvejelse, om det ikke var muligt at finde en Form, hvorunder man kunde hjælpe disse gamle Enker.

Paa Finanslovens § 19 findes paa Konto B. III. q. opført et Beløb af 1,000 Kr. til Dr. phil. C. N. Starcke til videnskabelige Arbejder. Jeg vil sige, at efter den Succes, vedkommende Professor har haft med sin nylig udkomne Psykologi, tør man vel nok gaa ud fra, at de 1,000 Kr. vil være godt anvendte. Men var det alligevel ikke en Bevilling, som burde falde bort? Jeg spørger kun. Ogsaa et andet Sted finder jeg Dr. Starcke nævnt, nemlig i Anmærkningerne Spalte 1538. Her staar Dr. Starcke opført imellem de understøttede forhenværende Privatlærere, ogsaa med 1,000 Kr. Ogsaa her maa jeg spørge: Er det en Udgift, som er fortløbende, selv efter at Dr. Starcke er blevet Professor, eller kan der sættes en Grænse?

Jeg har fra gammel Tid en, kan jeg sige, ekstraordinær Kærlighed til de saa-